

חלק א – בראשית 1. פרק יב'

א. 1. ההדרגתיות מהקל (עזיבת ארץ) אל הקשה (עזיבת משפחה) / מהמעגל הרחב אל הצר / מהרחוק אל הקרוב.

מכך שהכתוב מפרט את מה אברהם צריך לעזוב, הוא מדגיש את הקושי של אברהם / את גודל הניסיון שאברהם עומד בו / ה' לא רוצה שאברהם יבהל ולכן אומר לו בהדרגה.

2. אברהם שומע לציווי ה' ועוזב את מולדתו / אברהם הולך למקום לא ידוע לפי דבר ה' / אברהם בונה מזבחות לה' / ה' נגלה אל אברהם / ה' מבטיח את הארץ לזרעו של אברהם / אברהם מפרסם את שם ה' בעולם / אברהם לוקח אתו את בן אחיו היתום.

ב. 1. מה שקרה לאבות האומה קובע את שעתיד להתרחש לזרעם.

2.

אברהם	עם ישראל
ירד למצרים בגלל הרעב	יעקב ובניו ירדו למצרים בגלל הרעב
שרה נלקחה לבית פרעה	המצרים ירעו לעמ"י ויקחו מהם את הנשים
נגעים גדולים על פרעה וביתו	מכות מצרים
שילוח אברהם עם הרבה מתנות	יציאת מצרים ברכוש גדול

ג. 1. אברהם נקרא אחד כי נגזר עליו שלא יהיה לו ילדים. לאחר מכן ה' שינה את גזירתו והובטח לאברהם זרע. 2. כשם שגורלו של אברהם השתנה כך גם גורל זרעו ישתנה והוא יזכה בגאולה

2. פרק טו'

א. 1. אברהם שואל (מפקפק / תמה / יש לו ספק) על ההבטחה שבפסוק א, ומקבל

באמונה את ההבטחה שבפסוקים ד-ה

2. אברהם החשיב לה' את ההבטחה שבפסוק ה לצדקה/או: ה' מחשיב לאברהם את האמונה בו לצדקה.

ב. 1. הקושי: האם אברהם מפקפק בהבטחת ה' לזרע?

2. אברהם חשש שחטאיו גרמו לכך שהוא לא יהיה ראוי לכך שה' יעניק לו זרע.

ג. 1. לדעת הנצי"ב, מכיוון שהובטח כבר לאברהם על ריבוי זרעו, ההבטחה כעת היא בעניין אחר. 2. ריבוי אנשים מעולים וחשובים בעם ישראל.

3. פרק כח'

א. 1. ההבטחה: ה' ישגיח וישמור על יעקב באופן ישיר. המלאכים מאת ה' משגיחים על אומות העולם עולים ויורדים "לדווח" לקב"ה על הנעשה בעולם. ואילו ה' ניצב על הסולם ומשגיח על יעקב וזרעו.

או ההבטחה: ה' ישמור על זרעו של יעקב מפני אומות העולם. המלאכים מסמלים את האומות שעולות ויורדות במהלך ההיסטוריה וה' ניצב עליו מסמל את השמירה של יעקב וזרעו מפניהם. לקבל פירוש רש"י. ההבטחה: שמירה וליווי. מלאכי א"י עולים ומלאכי חו"ל יורדים, ה' שומר על יעקב.

2. הבטחות אישיות: ה' ישמור אותנו, ה' יחזיר אותנו לארץ ישראל.

ב. 1. מדוע יעקב נודר נדר ממנו משתמע שהוא לא בטוח שה' ישמור עליו?/ האם יעקב מפקפק בהבטחת ה' (פסוק טו') שישמור עליו?

2. הנדר לא מביע פקפוק בהבטחת ה' אלא מציין שלכשיתרחש הדבר אז יעקב יעשה כך וכך (אם=כאשר) / יעקב חשש שחטאיו יגרמו לסילוק השמירה של ה' עליו.

ג. 1. השאלה: האם ה' הבטיח ליעקב רק את המקום המסוים שעליו שכב?

ה' קיפל באופן ניסי את כל הארץ תחת יעקב ולכן משמעות ההבטחה היא שכל הארץ תינתן ליעקב.

2. שבניו יכבשו את הארץ בקלות כמו מקום קטן שמתאים למשכב אדם אחד.

4. פרק מב'

א. 1. דיבר איתם קשות, האשים אותם בריגול, אסר את האחים לשלושה ימים, אסר את שמעון ודרש שיביאו את בנימין, איים עליהם במוות.

2. רצה שיחזרו בתשובה/ רצה לבדוק את יחסם אליו/ רצה לקיים את החלומות/ רצה לצער אותם (רד"ק).

ב. 1. מדוע האחים התעוררו לחשבון נפש על מכירת יוסף בשלב זה? רק עתה - כאשר שמעון נאסר/ כאשר הם שוחררו מהמאסר.

2. רק אחרי ששמעון נאסר הבחינו האחים במידה כנגד מידה, שכמו שהם חזרו לאביהם ללא יוסף – אחד האחים, כך כעת עליהם לחזור לאביהם ללא שמעון ולהסביר את היעדרו, ולכן התעוררו לחשבון נפש.

או: האחים יזמו למכור אח וכעת נלקח מהם אח נוסף/ יתכן ששמעון היה מעורב במכירת יוסף והוא זה שנדרש להישאר במצרים.

ג. 1. כספם, וצידה לדרך.

2. כדי לשכנע את האחים שהוא אינו רוצה להרע להם ושהם יכולים להביא את בנימין ללא חשש.

5. פרקים מד'-מה'

- א. 1. מכנה את יוסף אדון ואת יהודה ומשפחתו עבד/ משווה בין יוסף לפרעה/ משתמש במילים שמעוררות רחמים כמו אב, נער, ילד.
2. מכך שיהודה אומר לשליט שלא יכעס סימן שהוא מתכנן לומר בנאום דברים שעלולים להכעיס/
- 'ויגש' - לשון קשה הגשה למלחמה/ 'ידבר' - לשון קשה/ יהודה מזכיר לשליט שהוא חקר על המשפחה של האחים והוא מנסה להתנכל להם/ יהודה מזכיר שהשליט ביקש 'אשימה עיני עליו' וכעת בנימין נתון בצרה.
- ב. 1. אמירות שמדגישות את הקשר המיוחד של יעקב לבנימין ואת הצער שעלול להיגרם לו, למשל: "ויותר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו"/ "ועזב את אביו ומת"/ "והורידו עבדיך את שיבת עבדך ביגון שאולה". **או:** "עבדך ערב את הנער"/ "ישב נא עבדך תחת הנער" - יהודה לוקח אחריות על בנימין.
- או:** "וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאֶתִי וְאָמַר אֶךְ טָרַף טָרַף וְלֹא רָאִיתִיו" - יוסף הבין שאביו חושב שהוא מת, ורצה לראותו.
2. עניין החרפה - לא לספר על אחיו שהם כאלו/ יוסף חשש שהמצרים לא יאפשרו לאחיו לגור במצרים (כי הם אנשים בוגדים)/ יוסף חשש שלא יבטחו בו כשליט לאחר שישמעו מה נעשה לו/ לא רצה שאחיו יתביישו בפני המצרים.
- ג. 1. יוסף ידאג במיוחד לטובת ארץ מצרים מפני שמשפחתו תגור שם. 2. פרעה מציע לבני יעקב את טוב הארץ מעודד אותם להתיישב בה.

חלק ב - ישעיה 6. פרק ב' ופרק יא'

א. 1. ירושלים תהיה מרכז משפט עולמי/ הר הבית יהיה המקום החשוב בעולם/ הגויים יעלו לירושלים לשמוע את דבר ה' / מהמקדש יצא משפט צדק שיוביל לשלום עולמי/ לא יהיו עוד מלחמות.

2. כפשוטו – טבע החיות ישתנה, ויחיו ביחד טורפים ונטרפים (זאב וכבש, בע"ח עם בני"א). כמשל – אומות העולם יחיו בשלום עם עמ"י.

ב. 1. ישפוט בקלות: יכולת לזהות צדיקים ורשעים.

2. שולל את האפשרות שמלך המשיח ישפוט על פי הריח/ שולל אפשרות לפרשנות כפשוטו.

ג. 1. משפט באומות, העולם יכיר במלכות ה'.

2. לאחר שיעשה משפט ויעניש את מי שהרע לישראל אז יכירו כולם במלכותו של ה'.

7. פרק נד'

א. 1. עם ישראל.

2. שרבים מעם ישראל ישובו ארץ.

ב. 1. ה' כל יכול ולכן הוא יכול לגאול אתכם

2. עזיבה והסתרה מול רחמים וקיבוץ גלויות.

ג. עם ישראל ישב ישוב קבע בארץ ולא יזוז ממנה, כמו היתדות שתקועים בחוזרה משום שהאוהל לא יזוז ממקומו.

חלק ג - ישעיה, יונה, תהילים 8. פרק ז'

א. 1. המזימה של מלכי ארם וישראל לכבוש את יהודה ולהמליך בה מלך אחר לא תצלח, כי ה' מתנגד לכך

2. לא להילחם איתם (לא לפחד מהם).

ב. 1. אחז בקש עזרה ממלך אשור בניגוד לצו הנביא שלא יעשה דבר.

2. הנחמה – המלכים יעזבו את יהודה. הפורענות – מלך אשור יעלה על יהודה.

6. בטחון והשתדלות

א. * חזקיהו מורד באשור. * מלך אשור כובש את ערי יהודה. * חזקיהו מנסה לפייסו בכסף. * רבשקה מגיע עם חיל כבד לחומות ירושלים (מנסה לשכנע את ירושלים להכנע).

ב. 1. מים: חציבת נקבת השילוח/ סתימת המעיינות שמחוץ לעיר. ביצורים: בניית החומה

הרחבה. 2. צריך לעשות השתדלות להצליח במלחמה ואסור לסמוך אך ורק על הנס.

3. אין סתירה. אמנם אין לסמוך על הנס, אך אין לסמוך על ההשתדלות בלבד אלא לבטוח בה' שהכל מכוחו.

10. יונה פרק א'

- א. 1. פסוק ה': הסערה בים. פסוק טז': מכך שבעקבות הטלת יונה לים הים פסק מזעפן/משלטונו של הקב"ה בים ובטבע כולו.
2. פסוק ה': התפללו לאלילים/זרקו לים חפצים. פסוק טז': הקריבו קרבן לה'.
- ב. 1. ספר יונה חריג בכך שהוא כולו עוסק גויים בלי לעסוק בישראל בכלל.
2. הספר נכנס לתנ"ך כדי להוכיח את ישראל בכך שהגויים חוזרים בתשובה מיד בעקבות תוכחת הנביא והם לא/ כדי לפרסם את הניסים שעשה ה' ליונה (שחי במעי הדג, שהדג הקיאו לים)/ללמד שהקב"ה מרחם על בעלי תשובה, אפילו אם הם גויים, ובודאי כשהם רבים/ללמד על גודל רחמיו של ה'.
- השליחות לנינוה היתה בשביל ישראל, הקב"ה רצה שאשור יחזרו בתשובה כדי שיוכלו למלא את שליחותו להעניש את ישראל (מלבי"ם).

11. תהילים קכא'

- א. 1. יציאה לדרך מסוכנת או אויבים. פסוק מתאים יתקבל
2. ש.מ.ר. – שמירתו של ה' בכל מצב ועניין.
- ב. הנה לא ינום ולא ישן – הקב"ה יכול לספק הגנה בכל עת
- ה' צלך על יד ימינך – הקב"ה הוא כמו צל שאינו עוזב את האדם מעתה ועד עולם – ההגנה של הקב"ה אינה נפסקת.